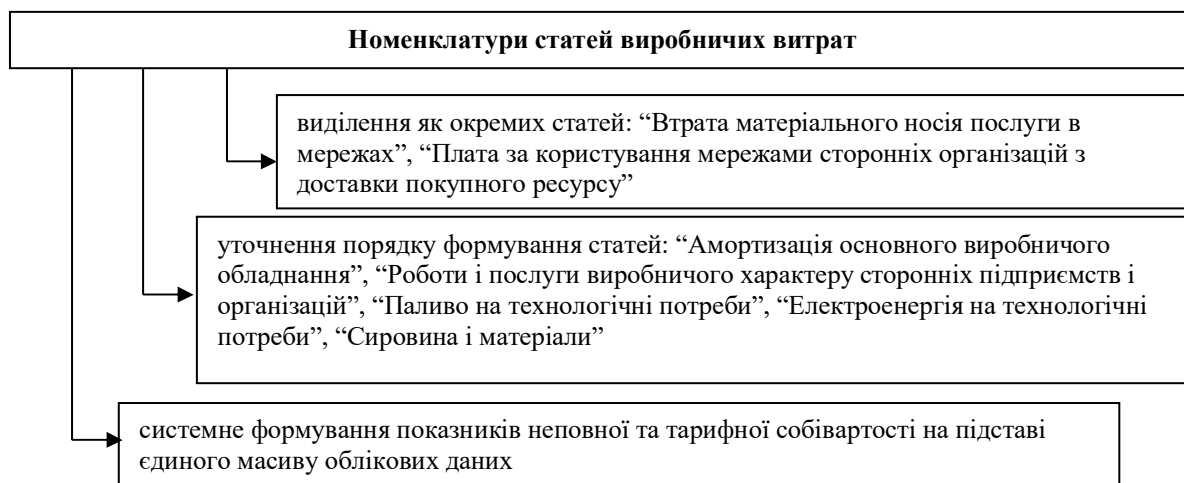

- 2) складати нормативні та планові калькуляції за кожним об'єктом обліку витрат з урахуванням завдань щодо зниження собівартості;
- 3) здійснювати чітке обчислення виробничої собівартості базоване на принципах П(С)БО;
- 4) запровадити облік тарифної виробничої собівартості з метою інформаційного забезпечення процесу управління витратами на виробництво на підприємствах ЖКГ.

Рис. 1. Проблеми, які вирішує впровадження на підприємствах ЖКГ України оптимальної номенклатури статей виробничих витрат

При удосконаленні обліку виробничих витрат ЖКГ важливим також є перегляд і трансформація облікового підходу формування собівартості підприємствами ЖКГ із застосуванням єдиного масиву облікових даних. При цьому доцільно відокремити виробничу і тарифну собівартість. Її впровадження і застосування у системі бухгалтерських рахунків сформує два масиви інформації про:

- 1) суму виробничих витрат, обчислених згідно з П(С)БО 16 “Витрати”;
- 2) розмір витрат, що формують тарифи на житлово-комунальні послуги.

Запропоновані заходи сприятимуть вирішенню ряду проблем, які характерні для цієї сфери обліку підприємств ЖКГ та спрямовані на удосконалення методології обліку виробничих витрат у сучасних умовах господарювання і функціонування житлово-комунального господарства в Україні.

Список використаних джерел: 1. НП(С)БО 16 “Витрати”: Наказ МФУ від 31.12.1999 р. № 318 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>. 2. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства»: наказ Держбуду України від 06.03.2002 р. № 47. 3. Головченко О. О. Облік і контроль виробничих витрат у житлово-комунальному господарстві. Автореферат дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / Львівської комерційної академії Укоопспілки. Львів, 2016. 22 с.

УДК 658

Н. В. Коцераба, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця, Україна

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ОПЕРАЦІЙНОГО РИЗИКУ

Ключові слова: операційний ризик, критерії оцінки, роздрібна торгівля, малі підприємства, криза.

Високий рівень залежності підприємств роздрібною торгівлі від зовнішніх джерел фінансування обумовлює підвищену, порівняно з іншими галузями економіки, небезпеку погіршення фінансового стану в період загострення кризових загроз, що висуває особливі вимоги до інформаційного забезпечення антикризового менеджменту. Критичного загострення проблема інформаційного забезпечення набуває в системі управління малими торговельними підприємствами, внаслідок чого спостерігаються низькі показники

рентабельності операційної діяльності та загальної рентабельності порівняно з аналогічними показниками великих і середніх підприємств на тлі зниження питомої ваги малих підприємств у загальному обсязі роздрібного товарообороту [1].

Недостатній технічний, програмний і кадровий потенціал підприємств малого бізнесу не дозволяє повноцінно використовувати сучасні інформаційні технології, отже, постає необхідність розробки ефективної методики оцінки та запобігання кризовим ризикам відповідно до умов їхньої діяльності.

Система коефіцієнтів, які доцільно застосовувати для оцінки фінансових ризиків, враховує особливості звітної інформації малого підприємства. Для обчислення коефіцієнтів використано алгоритми, які застосовуються провідними фахівцями у галузі фінансового управління [3]. Оцінка фінансових коефіцієнтів базується на застосування системи критеріїв, які відкориговано автором відповідно до характеру діяльності підприємств роздрібною торгівлі [3; 4].

Таблиця 1

Особливості застосування та критерії оцінки операційного ризику в системі антикризового управління діяльністю малих торговельних підприємств

Показники, рекомендовані для застосування	Критерій оцінки	Причини, що обумовлюють негативну оцінку	Рекомендації щодо запобігання кризовим загрозам
1. Операційні доходи - разом у тому числі: • дохід від реалізації товарів • інші операційні доходи	Позитивна оцінка: перевищення доходів над витратами: $D > B$	Неефективне використання ресурсів підприємства.	Вжиття заходів щодо збільшення доходу від реалізації продукції: - пошук додаткових джерел постачання товарів; - рекламування підприємства та товарів, які реалізуються підприємством.
Операційні витрати - разом у тому числі: • собівартість реалізованої продукції • інші операційні витрати	Негативна оцінка: перевищення витрат над доходами: $B > D$		Визначення напрямів неефективного витрачання коштів та запровадження режиму економії. Вжиття заходів щодо скорочення витрат та зниження їхнього рівня щодо операційних доходів.
Фінансовий результат від операційної діяльності ($FR = D - B$)	Позитивна оцінка: $FR > 0$ Негативна оцінка: $FR < 0$		Виявлення структурних підрозділів, у яких зменшився обсяг реалізації товарів. Визначення причин зниження інших операційних доходів. Визначення напрямів неефективного витрачання коштів за елементами витрат та запровадження режиму економії. Вжиття заходів щодо прискореного зростання операційних доходів порівняно з операційними витратами.
Операційна рентабельність	Позитивна оцінка: $RD > 0\%$, $RV > 0\%$. Негативна оцінка: $RD < 0\%$, $RV < 0\%$.	Перевищення операційних витрат над операційними доходами.	Виявлення збиткових структурних підрозділів. Вжиття заходів щодо збільшення операційних доходів. Вжиття заходів щодо ефективного використання трудових та матеріальних ресурсів підприємства.

Джерело: запропоновано автором.

Критерії оцінки показників, наведені в табл. 1, залежать від економічної ситуації, яка піддається оцінці. Критерії, запропоновані для оцінки показників ліквідності, автономії, загальної заборгованості та фінансового ризику, мають «закритий» характер. Це означає, що оцінка показника буде тим вищою, чим менше показник відрізняється від критичного значення. Для оцінки кризових загроз мають значення тільки ті відхилення від критеріїв, які загрожують підприємству банкрутством, а саме: від'ємні відхилення коефіцієнтів ліквідності (абсолютної,

швидкої та поточної) і коефіцієнта автономії та додатні відхилення коефіцієнтів загальної заборгованості та фінансового ризику. Зворотні відхилення названих показників кризових загроз не несуть і свідчать про недоліки у формуванні структури активів і капіталу підприємства.

Список використаних джерел: 1. Нормативні та нормативно-правові акти Держстату України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/norm.htm. 2. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием. Киев : Ника-Центр, 2006. 672 с. 3. Коцера Н. В. Оцінка операційних і фінансових ризиків у системі антикризового управління підприємством роздрібної торгівлі. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 2(104). С. 120–128. 4. Коцера Н. В. Критерії оцінки кризових ризиків в аудиті фінансового стану підприємств роздрібної торгівлі. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*. 2010. Спеціальний випуск № 4. С. 89–96.

УДК 352.07

Т. Л. Шестаковська, д-р наук з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та менеджменту організацій

С. О. Новічков, аспірант

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ

Ключові слова: соціальні конфлікти, регулювання, місцеве самоврядування, реформування, інституціональні, механізми, розвиток.

Нині в політиці місцевого самоврядування не вистачає елементарної конфліктологічної культури, а також знань про конфлікти, про шляхи їх мирного рішення. Багато керівників воліють вирішувати виникаючі конфліктні ситуації силовими методами, навіть не здогадуючись, що є мирні і конструктивні методи виходу з конфлікту.

У конфліктних зонах сучасного світу уряди країн відчують потребу в контактах і взаємодії з неурядовими організаціями. Між державними й недержавними акторами формуються особливі взаємовідносини. У конфліктних ситуаціях необхідними є такі якості, як здатність швидко адаптуватися до ситуації, що змінилася, вміння, переслідуючи власні інтереси, залучати на свій бік опонентів, а також здатність до гнучкого реагування і вироблення таких якостей, як уміння, пам'ятаючи про власні інтереси, залучати на свій бік опонентів і швидко адаптуватися до ситуації, що складається, веде до змін традиційних підходів і вимагає неординарного і творчого державного мислення [1].

Не в змозі дати відповідь на виклики, що з'являються в ситуації у зв'язку з конфліктом на сході України, органи державної влади вступають у взаємодію з приватними особами та організаціями, оптимізують можливості збору інформації. Працівник органів місцевого самоврядування неодмінно повинен володіти якостями координатора і генератора ідей. Але проблема полягає в тому, що часто глибинні процеси, які призводять до дезінтеграції держави, криються в об'єктивних особливостях соціально-економічного розвитку країни, в помилках у розробці економічної політики та навіть в умисних діях, які, тим не менш, не підлягають під склад злочинів проти національної безпеки України.

Дезінтеграція як причина та одночасно результат системного порушення прав людини і спричинених цим соціальних конфліктів, не може і не має розглядатись лише як втрата частини території, як це має місце під час класичних війн і революцій. Основні механізми, через які інституціональна слабкість впливає на спричинення соціальних конфліктів, є такими: 1) економічне падіння призводить до конфлікту через механізми порушення соціальних та економічних прав; 2) порушення політичних і культурних прав призводить до конфлікту через механізми падіння легітимності держави; 3) ускладнений або дискримінований доступ громадян до базових послуг, які має забезпечувати держава, особливо якщо ускладнення доступу призводить до соціального виключення, є причиною зменшення легітимності держави і заперечення громадянами її монопольного права на використання насилля [2].

Державні механізми попередження радикалізації соціальних конфліктів мають містити своєчасні адекватні програмні заходи щодо запобігання ескалації насилля, які реалізуються на латентних стадіях розвитку конфліктів. Світова практика довела, що ефективно та